

Avsändarens tjänsteställe/handläggare

Regional utveckling
Frida Bergman

Närings- och arbetsmarknadsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare/er beteckning
N2020/02875

Datum
2021-02-10

Dnr
21RS323

Sida
1(4)

Yttrande över remiss, Utkast på delar av Partnerskapsöverenskommelsen för perioden 2021–2027

Region Västernorrland (RVN) välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på regeringens utkast till partnerskapsöverenskommelse (PÖ) för perioden 2021–2027. Samtidigt vill vi betona att en tidigare dialog och kommunikation med aktörer involverade i programmeringsprocesserna om Sveriges strategiska inriktning för fonderna hade varit önskvärt. Detta för att på ett bra sätt kunna nyttja potentialen i komplementaritet, synergieffekter samt undvika överlappningar mellan de olika programmen. Eftersom regionerna också i tidigare programmeringsprocesser framfört synpunkter gällande tidsaspekten och vikten att PÖ kommuniceras i ett tidigt skede för att ge positiva effekter till programmeringsprocesserna, är det extra beklagligt att dessa synpunkter inte hörsammats denna gång heller.

Det är i sammanhanget väldigt viktigt att det övergripande syftet med strukturfonderna inte glöms bort. Enligt artikel 174 i fördraget om den Europeiska Unionen ska fonderna ska bidra till att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen genom att minska skillnader i regionernas utvecklingsnivå. Det behöver därför framgå tydligare av PÖ att medlen ska användas för att stärka kapaciteten regionalt och för att bidra till att utjämna regionala skillnader.

Region Västernorrland vill även understryka vikten av att sammanhållningspolitiken utgår från den s.k. partnerskapsprincipen som innebär ett nära samarbete mellan europeisk, nationell, regional och lokal nivå tillsammans med det privata näringslivet och civilsamhället. Samtliga partners bör aktivt involveras under hela programperioden i genomförande, övervakning och utvärdering av fonder och program. Det hade därför varit värdefullt om framtagandet av PÖ genomsyrats av dialog och flernivåsamverkan.

Region Västernorrlands detaljerade kommentarer:

Den från nationell nivå bristfälliga dialogen och sena hanteringen av PÖ har försvårat programskrivningsprocesserna. PÖ:s vägledande funktion har därmed varit svag, nästintill obefintlig. Transparens och regionalt inflytande under processen kring framtagandet av PÖ hade ökat möjligheterna att utforma programmen utifrån potentiella synergieffekter och minskat risken för att fonder överlappar varandra. Nuvarande process har lett till att Sverige återigen missar möjligheten att uppnå reell fondsamordning, och viktiga synergieffekter mellan programmen går förlorade.

Region Västernorrland välkomnar generellt de föreslagna inriktningarna under de olika politiska målen, men önskar särskilt betona följande:

ERUF:

- Region Västernorrland stödjer möjligheten för norra Sverige att använda ERUF-medel för bredband och transportinfrastruktur. Utbyggnaden av bredband med hög överföringskapacitet och en fungerande transportinfrastruktur är ett investeringsområde som är förutsättningsskapande för att tillvarata den utvecklingspotential som finns i de nordliga regionerna.
- En tydligare beskrivning av synergierna mellan Regionalfonden och Socialfonden efterfrågas. Särskilt då 25% av de gleshetsmedel som är destinerade till de nordliga glesbefolkade områdena nu ligger inom ESF+. Det är hade varit av stor nytta om sådana gränsdragningar och önskade synergier tydliggjorts i ett tidigare stadium av programskrivningen.
- Region Västernorrland ser positivt på att fokus läggs på landsbygden gällande innovationsförmåga och omställningen till en grönare och koldioxidnålare samhälle, men saknar en beskrivning av komplementariteten och gränsdragningarna till CAP. Även om CAP inte omfattas av PÖ enligt uppdraget skulle det vara en fördel att inkludera en beskrivning av hur ERUF, CAP, men även ESF+ ska samverka då flera områden potentiellt kan överlappa.

ESF+

- Formuleringen om att ESF+ ska riktas till ”kostnadseffektiva insatser där behoven är som störst” bör tas bort. En sådan formulering riskerar underminera möjligheter till insatser i de glesa regionerna, då insatser med få individer över stora ytor sällan blir de mest kostnadseffektiva. I synnerhet inte om de ställs mot insatser i mer tätbefolkade storstadsregioner.
 - Detta är inte minst en farhåga kopplat till den stora summa pengar som föreslås destineras till Arbetsförmedlingen. Region Västernorrland

ifrågasätter generellt ansatsen att finansiera nationell ordinarie verksamhet istället för att prioritera insatser utifrån lokala och regionala behov.

- Region Västernorrland efterfrågar en formulering om att ESF+ behöver fokusera på ”kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov” för att de satsningar som görs för så väl de som befinner sig långt från arbetsmarknaden, som andra, ska ha en reell potential att bidra till sysselsättning. Här kan med fördel även hänvisningar till hela upprustningssystemet göras, då förflyttningar i hela systemet behövs av alla olika grupper för att skapa livslångt lärande, inträde på arbetsmarknaden, omställning, matchning, integration mm. Genom att möjliggöra förflyttningar mot högre kompetensnivåer inom en organisation så skapas också ett utrymme att fylla på i de lägre kompetensleden för individer som hamnat utanför arbetsmarknaden. Det behöver framgå att kompetenshöjande insatser behövs för att möjliggöra dessa förflyttningar.
- Region Västernorrland vill även se ett förtydligande runt begreppet distans-överbyggande insatser. I den glesa geografi vi befinner oss i saknar omkring 30% av befolkningen möjlighet till bredbandslösningar. En farhåga är att det finns en övertro på digitala lösningar som inte är applicerbara i vår region.

Hållbar stadsutveckling:

- Inom det politiska målet 5 efterfrågar RVN en definition av ”Hållbara städer” som inkluderar alla typer av samhällen, små som stora. Ett ensidigt fokus på hållbar stadsutveckling, missar syftet med EU:s sammanhållningspolitik - att stärka den sociala och ekonomiska sammanhållningen och skapa hållbar utveckling i hela landet. En mer sammanhållen samhällsplanering med innovativa och smarta lösningar är en utvecklingspotential för alla typer av samhällen och en förutsättning för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Vilket också understryks av EU:s territoriella agenda 2030.

Fonden för rättvis omställning:

- Beskrivningen av möjlig omfattning för Fonden för rättvis omställning välkomnas, inte minst då den omfattar omställningen av bioraffinaderibranschen. Beslut om de svenska prioriteringarna väntas inom kort och då finns ett behov av att även förtydliga avgränsningarna mot andra foder och program, vilka i nuläget är mycket generella.

Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF):

PÖ behöver tydliggöra hur komplementaritet mellan fonderna och RRF ska uppnås. Inom ramen för ERUF efterfrågar EU kommissionen särskilt skrivningar om denna komplementaritet i de regionala programmen. I nuläget finns väldigt lite information om den nationella handlingsplanen för RRF tillgänglig för regionerna, vilket är problematiskt både ur ett programmeringsperspektiv och utifrån att flera av de prioriterade områden som pekats ut som vägledande inom RRF är områden där regionerna redan har nationella uppdrag

REGION VÄSTERNORRLAND

Glenn Nordlund
Regionstyrelsens ordförande

Åsa Bellander
Regiondirektör